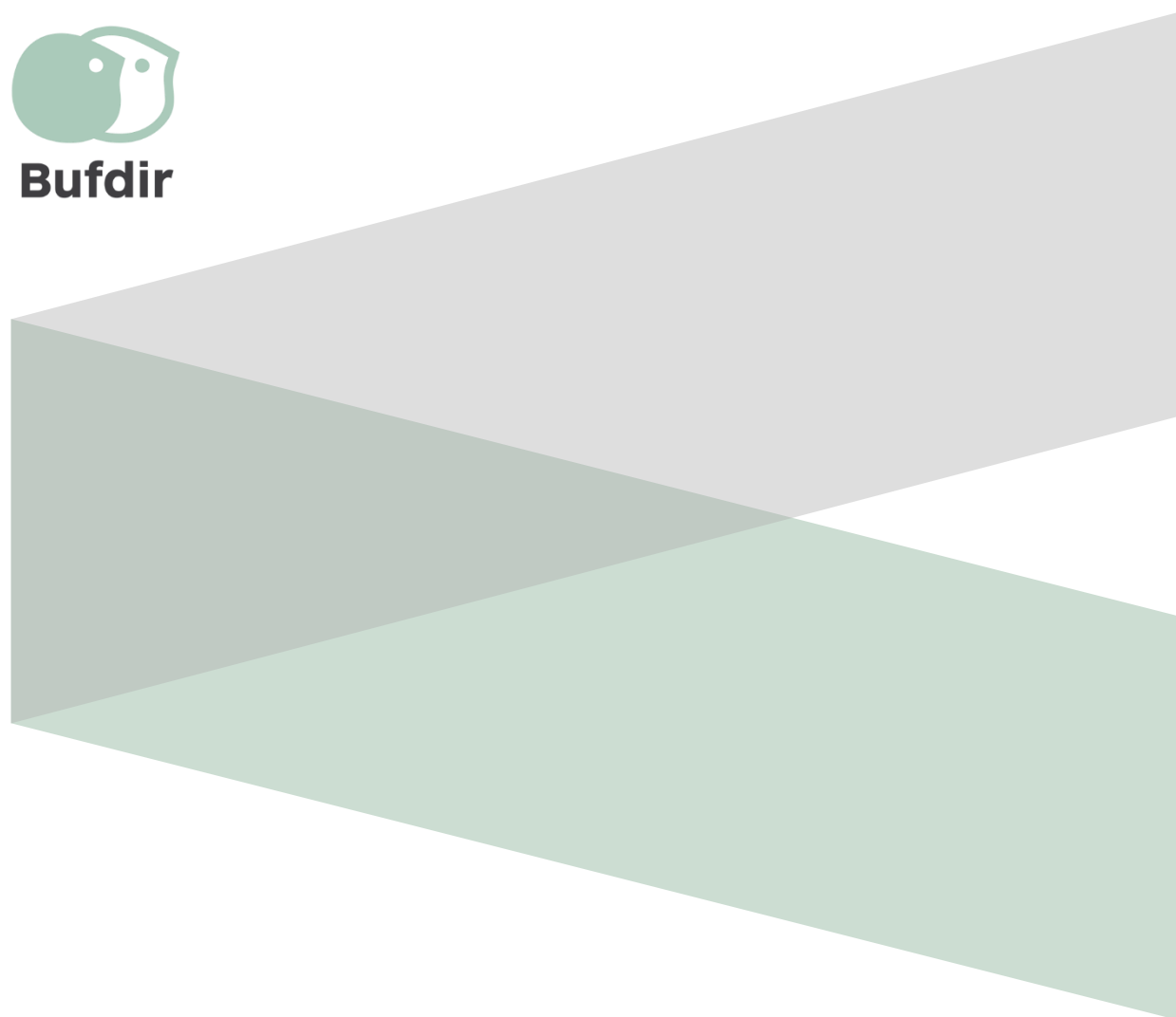

Tjenestekatalog

Enslige mindreårige asylsøkere (EMA)

Bufdir

Bufdir

BARNE-, UNGDOMS-
OG FAMILIEDIREKTORATET

Postadresse:
Postboks 2233
3103 Tønsberg

Besøksadresse:
Fredrik Selmers vei 3
0663 Oslo

Sentralbord:
466 15 000

Utgitt:
Juni 2021

ISBN: (digital utgave)
978-82-8286-370-4

bufdir.no

Innhold

1. Tjenestekatalogens formål	4
2. Enslige mindreårige asylsøkere	4
2.1 Bufetats rolle og ansvar for enslige mindreårige asylsøkere	5
2.2 Kommunenes rolle og ansvar for enslige mindreårige asylsøkere	5
2.2.1 Kommunens ansvar i asylsøkerperioden	5
2.2.2 Kommunens ansvar for bosetting	6
3. Inntak/ankomst til omsorgssenteret	6
4. Omsorgscenterets målgruppe	6
5. Tilbudet på omsorgssenteret	6
5.1 Kvalitet på omsorgssentrene	6
5.2 Mens barnet er på omsorgssenteret	7
5.3 Kartlegging	7
6. Bufetats forvaltningsansvar	8
6.1 Oppfølging	8
6.2 Bosetting og retur	8
7. Utskriving	9

1. Tjenestekatalogens formål

Tjenestekatalogene gir en enkel og samlet oversikt over Bufetat og kommunenes tjenestetilbud til utsatte barn, ungdom og familier.

Tjenestekatalogene tydeliggjør tjenestetilbudet som helhet, forventningene til tjenestene, og ansvarsforhold mellom Bufetat, kommunene og samarbeidsparter. Dette bidrar til å sikre likeverdige, forutsigbare og samordnede tjenester for sårbare barn og unge og deres familier.

For det kommunale tjenestetilbudet vektlegges oppvekstperspektivet. Kommunen sikrer nødvendig omfang og kvalitet av tjenester til alle barn, ungdom og familier. Dette omfatter også tjenester til de som har eller kan få behov for barneverntjenester. Kommunen kan benytte ressurser og kompetanse fra andre deler av oppvekstfeltet som hjelpetiltak i barneverntjenestens oppfølging av familier.

Tjenestekatalog for enslige mindreårige asylsøkere viser de særskilte forskjellene i omsorg- og ansvarsforhold når det gjelder denne gruppen barn, herunder Bufetat, Region øst sitt delegerede nasjonale ansvar, omsorgssentrenes rolle og kommunens rolle som verts- eller bosettingskommune.

Tjenestekatalogen er gyldig fra 1. januar 2021.

2. Enslige mindreårige asylsøkere

Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) skal gi barn som har kommet til Norge og søkt asyl uten foreldre eller andre med foreldreansvar, tilbud om opphold på et omsorgssenter for mindreårige. Tilbudet om plass gjelder for barn som er under 15 år når asylsøknaden fremmes. Tilbudet om plass på et omsorgssenter gjelder fra barnet blir overført fra utlendingsmyndighetene til Bufetat, frem til det blir bosatt i en kommune eller forlater landet.

Omsorgssentertilbudet skal ivareta barns behov i henhold til formålet i barnevernloven og barnevernets mandat. Omsorgssentertilbudet er regulert i barnevernloven (bvl.) kapittel 5A. Samme kapittel i loven åpner opp for at barneverntjenesten også kan plassere barn og unge i omsorgssenter etter lovens kapittel 4 jf. §§ 4-4 (6), 4-6, 4-12 jf. 4-14d. Dette kan være aktuelt i saker der barneverntjenesten vurderer at barnets behov best vil kunne ivaretas i et omsorgssenter.

God omsorg til barn i omsorgssenter forutsetter samarbeid med andre sektorer som leverer tjenester til de samme barna, for eksempel skole og helsetjenester. Antall omsorgssenterplasser Bufetat gir, påvirkes i stor grad av antall ankomster og botiden til barna.

Bufetat, Region øst er delegert et nasjonalt ansvar for enslige mindreårige under 15 år.

2.1 Bufetats rolle og ansvar for enslige mindreårige asylsøkere

Bufetats ansvar for enslige mindreårige asylsøkere under 15 år kan deles i tre hovedkategorier. Disse er drift og fagutvikling av omsorgssentertilbudet, oppfølging av det enkelte barn, og nasjonal bosetting.

Bufetat, Region øst er delegert et nasjonalt ansvar for enslige mindreårige asylsøkere under 15 år. Det er Bufetat som har omsorgen og oppfølgingsansvar for barna på omsorgssentrene.

Barnevernloven § 5A-2 angir Bufetats omsorgsansvar, mens bvl. §5A-4 og 5A-5 angir Bufetats ansvar for å fatte vedtak om oppfølging av barna og ansvaret for å følge barnets utvikling nøye.

Bufetat, Region øst har ansvar for å sørge for at omsorgssentertilbudet er dimensjonert og tilpasset til å ivareta barna i målgruppen til enhver tid. Omsorgssenteret har ansvar for å ivareta den daglige omsorgen av de enslige mindreårige som bor på omsorgssenteret.

Det er Bufetat, Region øst sitt ansvar å bosette enslige mindreårige asylsøkere fra omsorgssenter som får et vedtak om opphold som danner grunnlag for bosetting. Bufetats mål er å bosette enslige mindreårige som har fått opphold i landet, i rett kommune, i rett tiltak til rett tid.

Bufetat, Region øst har også ansvar for å bosette enslige mindreårige asylsøkere under 15 år som takket nei til tilbudet om å bo i et omsorgssenter ved ankomst til Norge, og som bor hos familie/slekt i asylsøkerperioden. Se [«Rutiner for bosetting av enslige mindreårige flyktninger under 15 år \(per 01.01.2019\)»](#) (PDF) på bufdir.no.

2.2 Kommunenes rolle og ansvar for enslige mindreårige asylsøkere

Kommunen har et ansvar for enslige mindreårige som vertskommune i asylsøkerperioden. Kommunen der barnet bosettes, har ansvar for å følge opp barnet etter at det er bosatt.

2.2.1 Kommunens ansvar i asylsøkerperioden

Kommunene skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. I tillegg har kommunen ansvar for grunnskoleopplæring og barnehagetilbud. Kommunen får kompensasjon for utgifter knyttet til omsorgssenteret i tråd med UDIs regelverk for tilskudd til vertskommuner for asylmottak og omsorgssentre, se [UDI 2011-025 \(udiregelverk.no\)](#).

Dersom barnet ikke kan ivaretas på omsorgssenteret, skal omsorgssenteret sende bekymring til den kommunale barnevernstjenesten for vurdering av om det bør iverksettes særlige tiltak etter barnevernlovens kapittel 4. Barneverntjenestens ansvar for målgruppa er nærmere beskrevet i [Rundskriv Q-06/2010 Barneverntjenestens ansvar for enslige mindreårige asylsøkere og andre mindreårige personer i mottak, omsorgssenter og kommuner](#) (regjeringen.no):

Ved plassering i omsorgssenter etter bvl. kapittel 4 har kommunen ansvar for å følge opp barnet på samme måte som ved andre plasseringer i institusjon.

2.2.2 Kommunens ansvar for bosetting

Kommunens ansvar for bosetting av enslige mindreårige asylsøkere er regulert i barnevernloven § 34. Ved bosetting av enslige mindreårige som har søkt om eller fått innvilget asyl skal kommunen vurdere behovene hver enkelt har og deretter tilby et egnet botiltak. Har kommunen rimelig grunn til å anta at det foreligger forhold som kan gi grunnlag for tiltak etter bvl. kapittel 4, skal barneverntjenesten undersøke forholdet i henhold til lovens § 4-3.

3. Inntak/ankomst til omsorgssenteret

Det er politiets utlendingsenhet (PU) som registrerer asylsøknaden til nyankomne enslige mindreårige asylsøkere i Norge. Dersom PU vurderer at søkeren er under 15 år ved ankomst, tar de kontakt med Bufetats ankomstfunksjon og ber om plass i et av Bufetats omsorgssentre.

Dersom en barneverntjeneste ønsker å plassere et barn i et omsorgssenter etter bvl. kapittel 4, sender barneverntjenesten en henvisning til Bufetat ved Enhet for inntak. Inntaksrådgiver her kontakter deretter rådgiver i Nasjonalt inntaksteam for EMA i Bufetat, Region øst, eller sender en henvendelse på ankomst.ema@bufetat.no. For nærmere beskrivelse av prosess ved plassering av barn i omsorgssentre etter kapittel 4 vises det til *tjenestekatalog for institusjon, kapittel 3*.

4. Omsorgssenterets målgruppe

Bufetat skal gi tilbud om plass i et omsorgssenter til følgende barn:

- enslige mindreårige som er under 15 år når de kommer til Norge og søker om asyl
- medfølgende søsken under 18 år
- enslige mindreårige under 15 år som blir forlatt av foreldrene sine, eller som ikke kan bo sammen med andre omsorgspersoner i mottak
- barn plassert av kommunal barneverntjeneste etter bvl. kap. 4, og som anses å være i omsorgssenterets målgruppe

5. Tilbudet på omsorgssenteret

5.1 Kvalitet på omsorgssentrene

Omsorgssenteret skal gi barnet god omsorg og trygghet og bidra til at det får den oppfølgingen og behandlingen det har behov for.

På lik linje med andre barneverninstitusjoner må alle private og kommunale omsorgssentre godkjennes av regionalt nivå i Bufetat eller Oslo kommune før de kan ta imot barn. [Forskrift om godkjenning av private og kommunale institusjoner som skal benyttes for barn som plasseres](#)

Tilbudet på omsorgssenteret

[utenfor hjemmet med hjemmel i barnevernloven](#) (lovdata.no), og [forskrift om krav til kvalitet og internkontroll i barneverninstitusjoner](#) (lovdata.no) ligger til grunn for en eventuell godkjenning av omsorgssentrene.

Godkjenningsmyndigheten gjennomfører årlige kontroller av private og kommunale omsorgssentre. Bufdir er klageinstans for godkjenning av private og kommunale. Bufetat kvalitetssikrer egne omsorgssentre gjennom løpende internkontroll.

Personalgruppen i omsorgssentrene skal ha god og relevant barnevernsfaglig og flyktningefaglig kompetanse.

Den miljøterapeutiske tilnærmingen bygger på traumebevisst omsorg gjennom hele oppholdet. Traumebevisst omsorg tar utgangspunkt i hvordan krenkelser og psykologiske traumer påvirker barns utvikling og fungering. Hovedprinsippene i traumebevisst omsorg dreier seg om opplevd trygghet, relasjon og hjelp til egen følelsesregulering. I den første akutte fasen etter ankomst vektlegges arbeidet med følelsesregulering og stabilisering.

5.2 Mens barnet er på omsorgssenteret

Oppholdet på omsorgssenteret skal forberede barna på bosetting eller retur.

Etter at politiets utlendingsenhet (PU) har registrert asylsøknaden, oppnevner statsforvalteren en representant for den mindreårige. Representanten skal ivareta barnets interesser i asylsaken, påse at barnets omsorgsbehov blir ivaretatt på en tilfredsstillende måte og sikre at barnets rettigheter blir ivaretatt.

På omsorgssenteret skal barna få god informasjon gjennom hele oppholdet. De skal blant annet få informasjon om omsorgssenteret, asylprosessen med påfølgende bosetting eller retur, representantens rolle, samfunnet i Norge, helse, skole og fritidstilbud. Det brukes tolk for å sikre at barna får informasjon på et språk de forstår.

Hverdagen på et omsorgssenter skal legges opp slik at barna opplever at det er hjemmet deres i perioden de bor der. De skal få nødvendig helsehjelp, gå på skole og få tilbud om å delta på fritidsaktiviteter. De blir på denne måten introdusert for, og inkludert i lokalsamfunnet.

Hvert barn har en egen primærkontakt som har jevnlig samtaler med barnet, med tolk. De ansatte følger barnas hverdag tett opp, for eksempel ved at de er med på foreldremøter på skolen, tilbyr leksehjelp, følger opp barnas helse og stiller i rollen som foresatt på arenaene barna er.

Under oppholdet blir barna kjent med den nye hverdagen i Norge og det norske språket. Samtidig har omsorgssentrene en kultursensitiv tilnærming til barna, der hjemlandsfokus tillegges vekt.

5.3 Kartlegging

Kartlegging er et viktig element i oppholdet på omsorgssenteret. Kartleggingen skal danne grunnlag for oppfølging av barnet mens det oppholder seg på omsorgssenteret, og for

etterfølgende bosetting i en kommune. Dette gjøres gjennom hele oppholdet. Kartleggingen skal sikre at barnets stemme blir vektlagt, og at det jobbes systematisk med å hjelpe barnet med å skape en sammenheng av sin fortid, nåtid og fremtid.

Barnas psykiske helse kartlegges av en psykolog tilknyttet omsorgssenteret. Dersom det er behov for videre kartlegging eller oppfølging av barnets psykiske helse, skal barnet få nødvendig oppfølging og behandling gjennom spesialisthelsetjenesten.

6. Bufetats forvaltningsansvar

Bufetat, Region øst har ansvar for å fatte vedtak om oppfølging av barna mens de oppholder seg på omsorgssenteret, jfr. bvl. § 5A-4. De har ansvaret for å følge opp den enkelte enslige mindreåriges utvikling og skal fatte nytt vedtak ved endring av behov, jfr. bvl. § 5A-5. Videre har Bufetat, Region øst ansvaret for å bosette barn som har fått vedtak om opphold som danner grunnlag for bosetting i en kommune.

6.1 Oppfølging

Barna på omsorgssenter gis tilbud om plass i medhold på bakgrunn av sin status som enslig mindreårig asylsøker. Tilbudet gis i henhold til bvl. § 5A-1. I motsetning til alle andre tiltak i Bufetat er det altså ikke den kommunale barneverntjenesten som fatter vedtak om plassering.

Basert på omsorgssenterets kartlegging av barnets behov skal Bufetat innen 6 uker etter at barnet har ankommet treffe vedtak om oppfølging av barnet. Oppfølgingsvedtaket skal ligge til grunn for hvordan barnet skal følges opp videre på omsorgssenteret. Bufetat har ansvar for å følge barnets utvikling nøye, og ved vesentlige endringer i barnets behov skal det om nødvendig treffes et nytt oppfølgingsvedtak.

6.2 Bosetting og retur

Når et barn får vedtak om opphold som danner grunnlag for bosetting i en kommune, er det Bufetats ansvar å bosette barnet. Bufetats uttalte mål er at enslige mindreårige som har fått opphold i landet, skal bosettes i rett kommune i rett tiltak til rett tid.

I rett kommune betyr en kommune som i størst mulig grad ivaretar barnets hjelpe- og omsorgsbehov, som sikrer at barnet gis et forsvarlig tilbud og ivaretar og følger opp kontakt med barnets slekt og nettverk. *Til rett tid* menes innen tre måneder etter vedtak om opphold er fattet, jf. St.meld. nr. 17 (2000-2001). *Med rett tiltak* menes kommuner som har et tiltak tilpasset det enkelte barns behov, alder og modenhet.

Omsorgssenterets kartleggingsansvar for bosetting er angitt i bvl. § 5A-6. Omsorgssenteret skal i løpet av barnets opphold på senteret kartlegge barnets situasjon og behov som grunnlag for å bosette barnet i en kommune.

Utskriving

Basert på informasjon fra Bufetat om det enkelte barnet er det kommunens ansvar å finne et godt bosettingstiltak til barnet. Bufetat kan bistå med råd og veiledning ved behov. Fram til 1. januar 2022 er det Bufetats ansvar å rekruttere fosterhjem dersom kommunen søker om det. Både Bufetat og bosettingskommunen kan vurdere å bruke familieråd.

Bufetat samarbeider tett med IMDi og KS i anmodningsprosesser for å sikre en tilstrekkelig bosettingskapasitet i kommunene og med tiltak egnet for vår målgruppe. Bufetat har ansvar for å følge opp og veilede bosettingskommunene. Når barnet er bosatt, er det bosettingskommunen som får omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere.

7. Utskriving

Utfallet av barnets asylsak avgjør hvor lenge oppholdet på omsorgssenteret skal vare og for hvordan tilbudet avsluttes. Når saken er avgjort, blir barnet enten bosatt i en kommune, returnert til hjemlandet eller et annet land, eller får bo i et omsorgssenter til det har fylt 18 år.

Rutiner og ansvar ved retur kan du finne på [UDIs nettside om retur](https://udi.no) (udi.no).

For barn som er plassert i et omsorgssenter etter bvl. kapittel 4, følges rutiner for utskrivning og oppfølging etter institusjonsopphold som for andre institusjonsplasseringer.

Bufdir

[Bufdir.no](https://bufdir.no)